

FREDNINGSVÆRDI ER

VESTERGADE 5

KØGE KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	27.10.2016
Besigtiget af:	Tine Meyling
Journalnummer:	2011-7.82.07/259-0001
Kommune:	Køge Kommune
Adresse:	Vestergade 5, 4600 Køge
Betegnelse:	Vestergade 5
Fredningsår:	1983
Omfang:	Forhuset (1850)

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Forhuset indgår i Vestergades søndre husrække. Ud over forhuset er den smalle og langstrakte grund, der når helt ned til Køge Å, bebygget af sidehuse og et baghus, men det er kun forhuset, som er omfattet af fredningen.

Vestergade 5 er et grundmuret, toetages forhus i fem fag, hvoraf det vestligste er et bredt portfag. Forhuset bærer et rødt, teglhængt heltag med to små kviste og et støbejernstagvindue mod gaden. Midt i rygningen er en hvid skorstenspipe med sokkel og krave. Facaden er udført med kvaderpudset, høj sokkel og kvaderpudset overetage. I underetagen er der høje, slanke butiksvinduer samt i andet fag fra øst en todelt butiksdør med to granittrin foran og et spinkelt værn. Vinduer og dør, der alle er nyere, sidder i en profileret indfatning med let buet overkant ligesom portåbningen. Portåbningen flankeres af to afvisersten ved terræn og i portåbningen er en tofløjet port. I overgangen til første etage er en kordongesims udsmykket med motivet ”løbende hund”. Under vinduerne på første etage er en gennemgående, profileret sålbænksgesims. Under tagudhænget er en trukken, profileret gesims, der ligesom de øvrige bånd er udført i puds. Vinduerne på første etage er korspostvinduer med opdelt, nedre rammer, med undtagelse af vinduet over porten, som er udført som et trefags korspostvindue, også med opdelt nedre rammer. Facaden er malet lysegrøn, soklen en tone mørkere, mens facadedetaljerne og vinduerne er malet hvide. Butiksdøren og porten er mørkegrøn.

Gårdsiden er grundmuret og vandskuret over en høj, pudset sokkel. Soklen er grøn og murværet sandfarvet. Under de tre vestligste fag er en hvid kordongesims. Over portåbningen er et indmuret rigsvåben, og ved siden af portåbningen fører en granittrappe med kraftigt, sortmalet værn op til en rigt udsmykket senempire dør med en riflet fyldning under tolv små, facetslebne ruder. Gårdsidens tre østlige fag er gemt bag en enetages sidebygning. Vinduerne i overetagen er magen til facadens. I tagfladen ses fire nyere tagvinduer.

I det indre er stueetagen indrettet til butik. En del af det oprindelige bindingsværkstømmer er bevaret, dog uden tavler, og vidner om placeringen af de oprindelige skillevægge. Ind mod sidebygningen er der to muråbninger. Indgangen til boligen på første etage sker gennem døren i gårdsiden, og herfra fører en lang trappe op til boligen, hvor trappen ender i en entré. Herfra er der adgang til et ældre toilet med slip-og-træk og vægge beklædt med perlestavsbrædder. Ved siden af er et lille depotrum. Entréen giver adgang til tre stuer mod gaden, to stuer på to fag og den tredje i det brede fag over porten. Fra den østligste og den vestligste stue er der adgang til et værelse mod gården med samme faginddeling. Stuerne er udstyret med enkle brystningspaneler, og alle døre er oprindelige eller udført som kopi af de oprindelige med bevarede dørgreb. Alle lofter fremstår som pudsede lofter uden dekorationer, gulvene er bræddegulve eller linoleumbeklædte gulve. I tagetagen er en mindre lejlighed med nyere overflader, loft til kip og bræddegulve.

— BYGNINGSHISTORIE

Vestergade 5 blev opført i 1850, der var højdepunktet for senempiren. Bygningens historie kendes ikke, men af facadeudtrykket kan aflæses, at bygherren har ønsket at præsentere byen for den nyeste arkitektur. Placeringen i Vestergade, der er indkørslen til Køge by, har styrket intentionen om at vise Køge som en visionær by.

— KILDER

Bevaringsværdige Huse i Køge; udarbejdet af Hans Henrik Engquist, Fredningsstyrelsen, Det særlige Bygningssyn, 1978

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Vestergade 5 knytter sig til bygningen som en del af gadens husrække, hvor facaden er en vægtig del af gadebilledet. Bygningen er, som meget af den indre bys karakteristiske bebyggelse, placeret ud til gadelinjen og tilpasser sig dermed det traditionelle gadenets lukkede randbebyggelse, som forankrer sig i Køges middelalderlige bykerne. Porten i det vestligste fag giver adgang til gården, hvor de øvrige bygninger og beplantningen bidrager til forståelsen af et traditionelt gårdmiljø.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ligger i forhusets arkitektoniske kendetegn for perioden, hvilket kan aflæses i den kvaderpudsede overfacade med høj, kvaderpudset sokkel og høje, slanke

butiksvinduer samt i den todelte butiksdør med granittrin og et spinkelt værn. Facadens vinduer på første sal, der er oprindelige, og gårdsidens nyere, men traditionelt udførte vinduer er med deres udformning som korspostvinduer med opdelte nedre rammer ligeledes kendetegnende for perioden ligesom kordongesimsen med motivet ”løbende hund”.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig ligeledes til, at huset har en præsentabel og udsmykket gadefacade, mens gårdsiden er mere sparsom og enkel.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til den oprindelige planløsning på første etage med gadesidens store trefags stue flankeret af et etfags værelse på hver side. Hertil kommer de bevarede døre, gerichter, dørgreb, og brystningspaneler, som fortæller om rummenes aptering. Også de bevarede detaljer ved toilettet og depotet på trappens repos, er en sjov fortælling om husets disponering.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Vestergade 5 er et klassisk eksempel på det udtryk som senempiren bragte med sig i form af den kvaderfugede sokkel og overfacade, de vandrette bånd og gesimser, hvor kordongesimsen prydes af motivet ”løbende hund”, og ikke mindst de høje slanke, fladbuede vinduer og den fladbuede portåbning med trukne indfatninger. Hertil kommer det helhængte tegltag med en centreret skorstenspipe med sokkel og krave. Også døren op til første etage på gårdsiden, er et fint eksempel på en empiredør med ruder med facetslebne ruder over et riflet fyldingsfelt.

I det indre ligger den arkitektoniske værdi i første etages bevarede planløsning med den store trefagsstue med en stue på hver side på ét fag. Hertil kommer de bevarede døre og gerichter, de fine dørgreb, samt brystningspanelerne.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

Bygningens bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til den kvaderfugede sokkel og overfacade, de vandrette bånd, kordongesimsens ”løbende hund” og høje slanke, fladbuede vinduer og fladbuete portåbning med trukne indfatninger. I de oprindelige korspostvinduer mod gaden og empiredøren på gårdsiden. Også det røde, teglhængte heltag med den centrede skorstenspipe er en bærende fredningsværdi. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den oprindelige ruminddeling på første etage med toilet og skab på gangen, stuer mod gaden og værelser mod gården. Hertil kommer de bevarede ældre døre, gerichter og dørgreb samt brystningspaneler og bræddegulve. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at synligt bindingsværk pudses over. Synligt bindingsværk ses typisk på steder, som ikke er tiltænkt beboelse.

Det anbefales endvidere, at gennembygningen fra butikken til sidebygningen udføres på en mere traditionel måde, så de to bygninger i højere grad opfattes som to forskellige.